

ВІДГУК
офіційного опонента про дисертацію **Колесник Катерини Василівни** з темою
«Формування лінгвокультурологічної компетентності учнів 5–6-х класів
у процесі навчання новогрецької мови»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за
спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (новогрецька мова)

Актуальність обраної теми та її зв'язок з напрямами наукових досліджень.

На сьогоднішній день одним із напрямів удосконалення змісту шкільної освіти є запровадження культурологічного підходу до навчання іноземної мови, який сприятиме усвідомленню мови як феномену культури і національної специфіки мовної картини світу, забезпечуватиме інтеграцію дитини у світову культуру, поглиблюватиме розуміння природи та сутності іноземної мови, сприятиме підвищенню якості її навчання.

В умовах, коли пріоритетною метою мовної освіти стає не тільки оволодіння мовою, а й формування мовної особистості, яка здобуває лінгвокультурологічні знання і опановує лінгвокультурологічні вміння, звернення дисертантки до теми дослідження – «Формування лінгвокультурологічної компетентності учнів 5–6-х класів у процесі навчання новогрецької мови» – є актуальним. Маємо також констатувати брак вітчизняних досліджень з методики навчання новогрецької мови школярів на засадах лінгвокультурологічного підходу, що також підтверджує актуальність дослідження К. В. Колесник.

Дисертаційна праця пов'язана з науковими темами відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури Інституту педагогіки НАПН України «Науково-методичні засади конструювання підручників з мов і літератур етнічних меншин для початкової й основної школи» (реєстраційний № 0108U000257), «Науково-методичні засади реалізації лінгвокультурологічного підходу до навчання мов і літератур етнічних меншин у початковій й основній школі» (реєстраційний № 0112U000336).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Змістове наповнення вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків спрямоване на досягнення мети дослідження.

У вступі визначено актуальність дослідження, його науково-методичне підґрунтя, наведено зміст організації етапів дослідження; розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів; відображені апробацію дослідження й перелік публікацій авторки з теми дослідження.

У першому розділі дисертантка з'ясовує сутність поняття «лінгвокультурологічна компетентність», обґруntовує успішність організації навчання дітей 10–11 років, наголошуючи на урахуванні психофізіологічних і психологічних особливостей, розкриває лінгводидактичні засади формування лінгвокультурологічної компетентності учнів 5–6-х класів у процесі навчання новогрецької мови.

Це дозволило авторці: зробити висновок, що під час навчання мови лінгвокультурологічний підхід дозволяє інтерпретувати мовну семантику як результат культурного досвіду; визначити механізми сприйняття й розуміння лінгвокультурологічної інформації учнями 5–6-х класів під час роботи з текстом та психологічне підґрунтя для сприйняття такої інформації; з'ясувати принципи, методи, прийоми та засоби організації процесу навчання іноземної мови дітьми 10–11-річного віку.

У другому розділі авторка досліжує змістовий компонент чинного методичного супроводу навчання новогрецької мови з метою визначення наявності й доцільності культурологічного матеріалу та доходить висновку, що аналізована навчальна література, хоч здебільшого й відповідає принципам сучасного підручника, не сприяє повноцінному процесу формування лінгвокультурологічної компетентності учнів.

За результатами проведених експериментальних досліджень К. В. Колесник робить висновок, що процес формування лінгвокультурологічної компетентності у навчанні новогрецької мови не знайшов послідовної реалізації через недостатню розробленість змістової складової й відсутність належного методичного забезпечення.

У третьому розділі К. В. Колесник наводить зміст та завдання власної експериментальної методики формування лінгвокультурологічної компетентності учнів 5–6-х класів у процесі навчання новогрецької мови, розробленої за результатами попередніх анкетувань. Авторка визначає етапи експериментально-дослідного навчання, описує його перебіг та результати. За результатами експерименту створює комплекс вправ і завдань з метою забезпечення ефективної організації процесу формування лінгвокультурологічної компетентності учнів 5–6-х класів на уроках новогрецької мови та доводить його ефективність.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що вперше обґрунтовано й розроблено авторську методику формування лінгвокультурологічної компетентності учнів 5–6-х класів у процесі навчання новогрецької мови, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено її ефективність.

Дисеранткою також визначено складові лінгвокультурологічної компетентності, критерії відбору лінгвокультурологічного навчального матеріалу; вдосконалено діагностувальний інструментарій дослідження лінгвокультурологічної компетентності учнів.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що авторкою розроблено й апробовано комплекс вправ, спрямованих на формування лінгвокультурологічних умінь учнів 5–6-х класів у процесі навчання новогрецької мови. Також дослідження буде корисним при корегуванні програм з новогрецької мови і вдосконаленні відповідних навчальних посібників та підручників.

У тексті автoreферату відображені основні положення, зміст, результати і висновки дисертаційного дослідження. Однак варто зазначити, що автoreферат не позбавлений окремих прикрих недоглядів. Так, на с. 7

дисертації зазначено, що «пропонована методика розрахована на учнів 5–6-х класів, які вивчають новогрецьку мову з першого класу (5-ий рік навчання) і вже мають елементарні знання з граматики, фонетики й лексики новогрецької мови». У тексті автореферату ця інформація відсутня, а тому незрозумілим є етап навчання новогрецької мови учнями 5–6-х класів і рівень сформованості лінгвокультурологічної компетентності, що має значення для визначення умов і критеріїв експериментальної роботи.

Позитивно оцінюючи здобутки дисертантки, вважаємо за необхідне зазначити наступні **дискусійні положення та зауваження** до поданої дисертаційної роботи:

1. У цілому схвалюючи логіку подання матеріалу у першому розділі дисертації, вважаємо, що варто було б акцентувати увагу на теоретичних засадах і методичних аспектах формування лінгвокультурологічної компетентності учнів з новогрецької мови, про що й заявлено у назві розділу.

2. Вважаємо, що розширення географії дослідження і включення закладів освіти, які розташовані у містах компактного проживання греків і мають 30-ти річний досвід навчання грецької мови, посилило би аналітичність і аргументованість висновків у дисертації з метою екстраполяції кращого досвіду у площину вітчизняної мовної освіти.

3. Дуже спірною і такою, що потребує додаткового пояснення, вважаємо авторську логіку компаративного дослідження соціокультурного компоненту змісту у грецьких і вітчизняних підручниках. Українські підручники розраховані на учнів 5 класу, які щойно розпочали вивчати новогрецьку мову, а зміст грецьких підручників для 5 класів розроблений з урахуванням п'ятого року вивчення мови. Зауважимо також, що в основу концепції формування змісту серії грецьких підручників «Говорю та пишу грецькою в усіх куточках світу» (Μιλώ καὶ γράφω ελληνικά στὶς γειτονίεσ του κόσμου) покладено соціокультурний і лінгвокультурологічний підходи. Відтак, бажано було б обґрунтувати загальне і специфічне у змісті підручників, авторами яких є грецькі і українські педагоги.

4. На с.64 дисертації авторка стверджує, що «підручник для 5 класу «Μιλώ καὶ γράφω ελληνικά στὶς γειτονίεσ του κόσμου» загалом відповідає програмі з новогрецької мови для 5 класу», не зазначивши вихідні дані програми. Авторські висновки і узагальнення мали би будуватися з урахуванням того, що зміст, види завдань, представлені у вищезазначеному підручнику, спрямовані на формування іншомовної і лінгвокультурологічної компетентності учнів п'ятого року навчання новогрецької мови. Тоді як у вітчизняних програмах визначено вимоги до знань, вмінь і навичок учнів 5-го класу, які вивчають новогрецьку мову перший рік (початковий етап).

5. У додатку В дисертації подано експериментальну програму з новогрецької мови для учнів 5-6 класів, яка не є суто авторською. В основному тексті роботи варто було б пояснити, які компоненти змісту розроблено здобувачкою, які зміни частково або повністю враховано у процесі дослідно-експериментальної роботи.

6. Дисертаційна робота в цілому складає позитивне враження, однак на деяких сторінках трапляються окрім друкарські помилки, у тому числі новогрецькою мовою (сс. 10, 63, 74, 98, 123, 126, 139, 127, 153, 162). Висловлені зауваження носять дискусійний характер і в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження.

Загальний висновок.

Дисертація Колесник Катерини Василівни «Формування лінгвокультурологічної компетентності учнів 5–6-х класів у процесі навчання новогрецької мови» є самостійно виконаним і завершеним авторським науковим дослідженням. За рівнем наукової новизни та практичним значенням дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р., №567, а розроблені в ній теоретичні положення й отримані результати можна кваліфікувати як внесок у розвиток теорії та методики навчання новогрецької мови.

Колесник Катерина Василівна заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (новогрецька мова).

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри грецької
філології та перекладу
Маріупольського
державного університету

Н. Ю. Воєвутко

Особистий підпис

Воєвутко Н.Ю.

засвідчую

Завідувач відділу канцелярії
19.05.2014

